

IDRETT OG KLASSEKAMP

Oktober

OSLO 1972.

IDRETT OG KLASSEKAMP

Oktober

OSLO 1972

IDRETT OG KLASSEKAMP

IDRETTE I DAG

Idrettsfolk er i ferd med å reise kamp mot en langvarig høyre-dominans. Vinteren og våren 1971/72 ble det rettet stadig flere slag mot toppledelsens politikk fra progressive idrettsmenn og -kvinner: Aksjonen «Solidaritet Norge-Vietnam» markerte bred støtte blant idrettsungdommen. En støtte til det heltmodige folket i Vietnam og en støtte til det anti-imperialistiske arbeidet i Norge. Rød Arbeiderfront-toget i Oslo 1. mai hadde en egen idrettsseksjon som samlet 60–70 deltakere. Kamp mot EEC, idrett for folket, statlig ansvar for klubbene økonomi og stans av nedlegginga av idrettsarealer var blant kravene som ble reist.

Kampen mot EEC startet allerede i vinter, da deltakere i Birkebeinerrennet stilte med anti-EEC-lapper på draktene. NTHI, Trondheim, som har markert seg i EEC-motstanden tidligere, protesterte mot EEC utenlands. Under «Tiomila» — en orienteringstevling i Sverige — løp NTHI-folk med «Nei til EEC». Seinere var det anti-EEC-deltaking i Holmenkollstafetten — noe som ble møtt med diskvalifikasjon og alvorlige overgrep fra arrangørene Aftenposten/Tjalve og politiet. I denne stafetten deltok også to kvinnelige løpere som protesterte mot kvinne-diskriminering og -undertrykking. Kvinner får ikke delta i «vårens vakreste eventyr», og svaret fra arrangørene var diskvalifikasjon.

I forbindelse med Stortingsbehandlingen av markedsmeldinga satte idrettsfolk i gang en underskriftskampanje mot EEC. Den bygde på vedtak fra Idrettstinget 1971 om idrett og

distriktspolitikk, og viste en bred EEC-motstand blant idrettsfolk.

Pengefolkene i og utenfor idrettsforbundene slo straks alarm og gikk til en del drastiske skritt. 4. mai kunne Dagbladet fortelle følgende: Tre spillere på 2. divisjonslaget Frigg skrev under på oppropet «Solidaritet Norge-Vietnam». Reaksjonen kom umiddelbart. En industrileder skulle ha ytt utstrakt hjelp til klubben i forbindelse med et panteobligasjonslån på 80 000 kroner som skulle utlegges til tegning. Denne industrilederen forsvant ut av bildet da han så at tre spillere støttet FNL og revolusjonsregjeringa i Sør-Vietnam.

Den hysteriske og reaksjonære behandlingen av de som løp med «Nei til EEC» i H-stafetten er velkjent. Diskvalifisering og overgrep fra arrangører og politi ble fulgt av en rein løgnpropaganda i borgerlige aviser, spesielt Aftenposten. I en leder på sportssida

Holmenkollstafetten markerte klar EEC-motstand blant store deler av norsk idrettsungdom. Reaksjonære toppledere forsøkte å undertrykke EEC-kampen med diskvalifikasjoner, vold og trusler om suspensjon.

16.5 star to av høyrefolkene i norsk idrett fram med hver sin løgn. Jan Hemsvik i arrangørklubben Tjalve forteller at Oslo-studentenes skilag ble gjort oppmerksom på at ingen demonstrasjoner ville bli talt. Dette kunne OSIs formann bestemt tilbakevise. Det samme gjaldt andre uriktige pastander i Aftenposten.

Willy Reising, tidligere skøytepresident, nå viseformann i Oslo Skøiteklubb, sa i samme artikkel: »Klubbens medlemmer har fått beskjed for lenge siden om at enhver selvsagt har adgang til å demonstrere som privatmenneske, men at slike aksjoner i klubbdrakten og som deltaker på et lag er strengt forbudt». Dette kunne OSKs aktive tilbakevise som løgn — uansett innstilling for og mot EEC.

Som konklusjon på leder-artikkelen gjør Aftenposten Reising og sikkert mange av hans kollegers ord til sine: »Vi går ut fra at idrettsmyndighetene slår hardt og hurtig til etter det som hendte søndag.» Aftenposten, Tjalves Hemsvik, OSKs Reising og Frigg-»supporteren» fra næringslivet er typiske talsmenn for den »upolitiske» idretten. Hva disse folkenes prat betyr i praksis, ser vi av eksemplene foran. De kvier seg ikke for å fare med løgn for å henge ut progressive idrettsfolk.

Disse idrettslederne er sjølsagt bare representanter for en massiv holdning fra toppidrettslederne. Verken disse folkene eller klubbene deres er verre enn mange andre i idrettsrørsla.

Eksempler fra de siste tre—fire åra kan bare bidra til å avsløre frasemakerne i storindustrien og idrettens toppledelse. Boikotten av Sovjet og de øvrige Warszawa-paktlanda etter overfallet på Tsjekkoslovakia var etter vårt syn riktig, men — var den upolitisk? Var det »politisk nøytralt», som det står i Norges Idrettsforbunds (NIF) formålsparagraf, da den reaksjonære Skiforenings-ledelsen på egen hånd forlenget boikotten til også å gjelde Holmenkollrennene? Det kan ingen påstå, aller minst når USA samtidig bomber og forgifter et lite folk på den andre siden av jordkloden. Aller minst når Franco-fascistene erklærer unntakstilstand og fengsler tusenvis av arbeidere og studenter på politisk grunnlag. Aller minst når Hellas-juntaen stiller i stand et friidretts-EM som skal fungere som propaganda-show og fasade for et blodig diktatur. Vi sier »aller minst» fordi Idrettsforbundet og særforbundene hadde og har de aller beste kontakter med disse

landene. «Smugling» av tennis-jenter til Sør-Afrika er et bevis på Tennisforbundets og NIFs redsel for idrettsfolks og det øvrige norske folks reaksjon på slik tuskhandel under bordet med Apartheid-regimet.

Prinsippet om ulønnete verv i idretten setter folk med toppstillinger i industrien i en særstilling. Bare storkapitalens folk har egentlig råd til å ta på seg disse vervene. De tar f. eks. ofte permisjon eller kutter ned på oppgavene sine for å «ofre» seg for sin hobby, idretten. De har allerede en «posisjon» i samfunnet, og de har den kontakten med den øvrige storkapitalen som synes nødvendig for å få økonomisk støtte til idretten i dagens situasjon.

Vi har dessuten sett flere eksempler på overganger fra toppstillinger f. eks. i Idrettsforbundet, Fri-idrettsforbundet og Statens ungdoms- og idrettsutvalg til feite bein i Høyre og det parlamentariske livet. Tidligere fri-idrettsformann Per Sonerud satt på Stortinget i forrige periode. Tidligere toppmann i STIU, Carl E. Wang sitter denne perioden. Naværende Fri-idrettsformann Alf R. Bjørcke er blitt kjørt fram som Unge Høyres «stjerne» til stortingsrepresentasjon. Det er helt klart at en rekke innehavere av toppverv innen idretten har benyttet vervene som springbrett for en politisk karriere.

I realiteten danner disse folkene en idrettsjunta, som riktignok mister en posisjon nå og da, men som regel blir den vunnet igjen og vel så det. Monopolkapitalen kontrollerer altså store deler av idretten, gjennom denne juntaen og alliansen næringslivet/forsvaret/idretten. Idrettsforbundet har nemlig et tåstrakt samarbeid med forsvaret også. NIF har et eget kontaktledd overfor Forsvarets Idrettsråd. Alle norske idrettsutøvere er kollektivt innmeldt i Folk og Forsvar, dvs. den organisasjon som skal sikre «massestøtte» til en NATO-allianse som er rettet mot de samme massene. NIF har en egen representant i Folk og Forsvar. I tillegg kommer det faktum at militæret i Norge til enhver tid synes å ha en eller flere offiserer i Idrettsstyret, som er norsk idretts høyeste myndighet. Samarbeidet har blant annet ført til en utdanningsplan for idrett/forsvar som ble iverksatt i juli 1969.

Resultatet av storkapitalens grep over idretten blir konkret at stjerneidretten drives på bekostning av den folkelige masseidretten, — det som fremmes er en borgerlig konkurranse-mentalitet. Den

folkelige masseidretten, som drives av det brede lag av folket, strir med enorme økonomiske problemer. Lokale ildsjeler jobber med bingo, basarer og dansefester for å få endene i hop. Et eksempel på masseidrettens subsidiering av toppidretten finner vi i Norges Skiforbunds avgiftspolitik. I alle langrenn tar NSF 4 kroner av hver deltaker, også av barn, og i turrenn, som er en av de mest typiske masseidrettene, betaler alle 10 kroner. Pengene går direkte til eliteidretten.

En må ha et kjent navn eller sjanser på titler og mesterskap for at monopolkapitalen skal ha interesse av å finansiere klubber eller enkeltutøvere. Samtidig som sportsutstyrsindustrien skrur prisene i været med sine »forbedringer» og motesvingninger, kjører storkapitalen gjennom sin »stjerne»-linje i idretten.

I en egen artikkel vil monopolkapitalens utnyttelse av idretten til egne politiske formål bli tatt opp. Vi skal bare kort påpeke hva kapitalmakta benytter sin kontroll over idretten til. Vi har allerede sett eksempler på at høyre-ledelsen i idrettsforbundene kjører ut en tvers igjennom borgerlig »utenrikspolitikk». De støtter opp om sine klassefeller til og med i fascistiske land, akkurat som de støttet Nazi-Tysklands Berlin-olympiade i 1936. Innenriks gjennomfører de en borgerlig linje i idrettsbevegelsen. Monopolkapitalens folk preiker om »upolitisk» idrett, og får støtte i aviser, radio og TV. Ideen om »den upolitiske idretten» har fått fotfeste i store deler av folket.

Likeledes brukes konkurranse-prinsippet til å framheve idealer som individualisme og »kjemping over evne», mens idrettsfolk gjennom den omgangstonen som er dominerende i idretten, blir isolert fra politiske standpunkter og diskusjon. Den hyggelige og fleipete idrettspraten kjenner vel ganske mange. Den er uskyldig i seg sjøl, men som gjennomført samværsform ungdom imellom, kan den bare tjene til å passivisere. Med det politiske systemet i Norge i dag, er det bare monopolkapitalen som tjener på en passiv idrettsungdom. Enhver vet at passivitet, eller verre, individualisme og splittelse aldri har fort til noe godt for arbeiderklassen og undertrykte folk. Disse forholda tjener sjølsagt ikke storkapitalen bare i idrettsbevegelsen. Hovedsaken er at det ikke reises tvil om vart kapitalistiske system blant tu ener av idrettsungdom.

Idretten er nært knyttet til både økonomi, ideologi, distriktpolitikk og kjønnspolitikk. Klassekampen i Norge får sitt uttrykk også i idretten. Ingen skal kunne si at progressive idrettsfolk »blander idrett og politikk«! Statens og de herskende klassenes politikk vil alltid avspeile seg i idretten. At toppledelsen i norsk idrett stort sett består av en klikk pengefolk, offiserer, Høyre-politikere og -sympatisører, gjør det helt nødvendig å møte disse folkenes idrettspolitikk med samlet kamp. Denne kampen må bygge på interessene til arbeiderklassen og øvrige progressive lag av befolkninga i idrettsspørsmål av ulik art.

HVA SIER HISTORIEN OSS?

Ikke bare de siste åra, men også hele idrettens historie i Norge viser oss at klassekampen og politisk strid forøvrig får utspring i idrettsbevegelsen. En oversikt i grove trekk over de siste 100 åra, gir godt belegg for en slik påstand:

På midten av 1800-tallet feide den borgerlige revolusjonen over Europa. Parallelt med disse opprørene oppsto og utviklet den frivillige skytterbevegelsen seg. I Norge begynte utviklinga av bevegelsen å skyte fart rundt 1860. 15. mars 1861 ble »Centralforeningen for utbredelse av Legemsøvelser og Våbenbrug« stiftet. Foruten skyttervesenet tok Centralforeningen bl. a. opp i seg idrettsgreiner som ski, turn, skøyter og roing. Det viktigste var skyttersaken.

Formålet med idretten og Centralforeningen var klart. Mottoet for foreningen var »Værg dit land«. Idretten skulle tjene landets forsvar, og hovedsaken ble derfor skytterbevegelsen, og den fysiske fostring av landets befolkning. Skiidretten utviklet seg i nøye sammenheng med skytteridretten. Ferdighet i skiløping hadde stor betydning for landets forsvar, det viste historien.

Militæret kontrollerte Centralforeningen gjennom høyere offiserer som hadde ledelsen der. For eksempel var alle formennene i foreningen fram til 1881 høyere offiserer.

Omkring 1880 fikk skytterlagene en veldig oppslutning. Grunnen er ikke vanskelig å finne: De borgerlig-demokratiske kreftene var i framgang, kampen mot kongemakt og reaksjon var for alvor i gang. Denne kampen avspeilte seg også innenfor idretten. Centralforeningens ledelse var dominert av kongetro

Giv — Akt!!!

Grundlovens § 85 lyder saa:

„Den, der adlyder en Befaling, hvis Hensigt er
at forstyrre Stortingets Frihed og Sikkerhed, gjør
sig derved skyldig i Forræderi mod Fædrelandet“.

Altsaa:

Grundloven paa Tunge
skal saa voldsomt trygt og kært,
læges Bælgene
af vor unge Slægt*

*ette Skrift omgives for 20 Øre i „Nordmanden's Ekspedition, Trykstedet S. N.

Soldater, Skyttere — alle vaabenføre Nordmænd:

Giv — Akt!

Riflerne i Halv-Spænd!

Begaaes Statskup

S A R:

Kreds om Stortinget!

og

Giv — Fyr!

paa Fædrelandsforræderne!!!

Skytterlagene var bastionen for den borgerlige revolusjonen i Norge — de var det fremste våpenet mot den svenske statsmakta og for gjennomføringa av parlamentarismen i 1884. Her er tittelsiden og slutten på et opprop som ble spredt blant folket i ukene før riksrettssaka i 1884.

Høyre-folk og reaksjonære offiserer. Ledelsen var naturlig nok redd for en væpning av folket. Deres politikk var derfor at det skulle *lånes* ut våpen fra skytterlagene. De demokratiske kreftene krevde at skytterne skulle hjelpes til å få sine egne rifler, de krevde folkevæpning og demokratisk ordning.

I 1881 ble idrettsbevegelsen splittet. «Folkevebningssamlagene» ble opprettet, og ble de progressive skytterlagenes organisasjon. Paragraf 1 i lovene lød: *«Målet for dette samlag er at hjelpe til at få folket forsynt med tidsmæssige våben og dets opplæring i våbenbrug og andre idretter»*. Skytterlagene var bastionen for den borgerlige revolusjonen i Norge – de var det fremste våpenet mot den svenske statsmakta og for gjennomføringa av parlamentariseringen i 1884. Det var derfor ganske naturlig at svensk kongens «norske» regjering (regjeringen Selmer) nektet å utbetale statbidrag til skytterlagene trass i at Stortinget hadde vedtatt bevilgningen.

Midt i 1880-åra var Centralforeningen blitt helt underlegen i forhold til Folkevebningssamlagene. Skyttersaken ble etter hvert løst fra Centralforeningen. Dette fikk virkning fra 1893.

Forutsetningen for løsrivelsen fra Sverige i 1905 var det relativt sterke norske forsvaret som var bygd opp etter 1884. En viktig del av dette forsvaret var de frivillige skytterlagene. Kampen som bondene og andre progressive og nasjonalsinnete krefter med støtte i partiet Venstre, hadde ført mot Konge og embetsstand, støttet av Høyre, hadde vært hard. Til slutt ble kampen kronet med seier over den svenske imperialismen og det norske storborgerskapet.

Det historiske tilbakeblikket over «AIF-tida» i norsk idrett, dvs. tidsrommet ca.1918–1940, viser oss at de harde klassekampene i Norge også førte til klassekamp i idrettsbevegelsen. Spesielt attetimers-dagen, som var kjempet gjennom i 1919 av et revolusjonært Arbeiderparti og av de voksende arbeidermassene, førte til et oppsving i den aktive idretten. Flere arbeidere fikk tid og større overskudd til å drive idrett. Ledelsen i Norges Landsforbund for Idrett, var dominert av kapitalister og offiserer. Disse hadde temmelig uhindret fått føre sin reaksjonære linje, men nå måtte arbeiderklassens inntreden føre til kamp. Da toppfolkene begynte å bruke «sine» idrettsorganisasjoner til å verve streikebrytere og propagandere for organisasjoner som den

halvfascistiske »Samfundshjelpen», slo arbeiderklassen igjen.

Kampen sto mellom borgerskapet og arbeiderklassen på alle felter i Norge – nødvendigvis også i idretten. Denne kampen, og arbeideridrettens vilje og entusiasme viser at idrettsbevegelsen var av ganske stor betydning for klassekampen. Spesielt fordi toppledelsen i Landsforbundet så klart representerte storkapitalen og de militære, mens de aktive idrettsfolkene pluss småklubbenes og distriktenes ledere hovedsakelig representerte arbeiderklassen og andre progressive lag av befolkninga.

Arbeiderbevegelsens politiske linjer i 1920- og 30-åra, var helt avgjørende for klassekampens utvikling. I 1921 brøt den åpne høyrefløyen i Arbeiderpartiet ut og dannet Norges Socialdemokratiske parti. To år etter kom DNAs brudd med Den Kommunistiske Internasjonalen, og NKP ble dannet. Dermed var det oppstått et organisatorisk skille i arbeiderbevegelsen. DNAs gjenforening med Socialdemokratene i 1927 betydde en ytterligere dreining til høyre. I tida som kom ble skillet helt avgjørende også når det gjaldt den politiske praksisen.

For de revolusjonære ble det nødvendig med harde kamper overfor reformistene i idrettsbevegelsen. Topplederne i DNA ville sette stopper for den økende oppslutningen om den revolusjonære linja blant idrettsfolk. Trass i det gode front-samarbeidet som hadde hersket, ble dette kjørt fram i anti-kommunistiske ordelag etter samlinga med Socialdemokratene i 1927.

Også i dette avsnittet av klassekampen oppsto motsetningsforholdene innen idretten, og måtte løses gjennom kamp. AIFs utmelding av Røde Sportsinternasjonale i 1929, og opprettinga av Kampforbundet for Rød Sportsenhet i 1931 markerte det organisatoriske skillet. Samlinga i 1934 gjorde sjølsagt ikke slutt på den politiske kampen mellom revolusjonære og reformister.

I kampen mot de revolusjonære i idretten mobiliserte DNA toppfolk som Trygve Lie, Oscar Torp og Rolf Hofmo. Dette viser at sosialdemokratenes toppledelse satte kampen om idretten høyt oppe på dagsorden. Det viser også at det var riktig av kommunistene å arbeide i idrettsbevegelsen. En tredje ting det viser, er hvor farlig det revolusjonære oppsvinget i idretten var, bade for borgerskapet og for dets agenter i arbeiderbevegelsen.

Idrettsfronten mot den tyske imperialismen, og NS-folk som tok «ledelsen» i idrettsorganisasjonene blir ikke tatt opp grundig nok i dette heftet. Vi vil likevel slå fast at det grunnlaget AIF og arbeideridrettsfolkene hadde lagt med sin uforsonlige kamp mot fascismen alt tidlig på 1930-tallet, var av avgjørende betydning for idrettsfrontens styrke. Denne samlede fronten av idrettsfolk både fra Landsforbundet og AIF var et hardt og effektivt slag i ansiktet på okkupantene og deres lakeier i Norge.

Historien om AIF, både sportslig og politisk, har vært og blir fortiet. Blir den ikke fortiet, blir den forfusket og forvrengt. Dette skjer sjølsagt med basis i tesen om den «upolitiske idretten». Vi har påpekt hvem denne tesen tjener, og hvorfor det er viktig å avsløre og bekjempe den.

Vi marxist-leninistiske idrettsfolk som står bak dette heftet, har prøvd å legge stor vekt på idrettens historie. I tilknytning til den har vi lagt vekt på Norges historie, og de samfunnsmessige forholdene. Vi studerer ikke historien for dens egen skyld, men for å kunne trekke lærdommer for arbeidet videre. Spesielt tida fra slutten av 1. verdenskrig til i dag kan lære oss mye. Kampene i dette tidsrommet har vært ført både mot monopolkapitalen og imperialismen — de samme fiendene som vi må bekjempe i dag og i tida som kommer.

HVA KAN VI GJØRE?

Vi har pekt på at den folkelige masseidretten i dag strir med svære økonomiske problemer. Stjerneidretten prioriteres og subsidieres, mens folkets egen idrett må drives ved hjelp av basarer og bingo for å holde det gående.

Bedre blir det ikke når Norges Idrettsforbunds ledelse foreslår såkalte «horisontale tilskuddsveier». Dette vil si at staten skal yte tilskudd til den sentrale idrettsledelsen, fylkene skal yte tilskudd til kretsene, mens kommunene skal yte tilskudd til de lokale idrettslagene.

Grunnlaget for idretten er de lokale idrettslagene. Vi vet hva det betyr for lagenes økonomi at kommunene skal yte tilskudd. De fleste kommunene — spesielt utkantskommunene — har store økonomiske vansker. Resultatet blir at idrettslagene rundt om i landet får alt for liten støtte. Til og med i Oslo er bevilgningene

synkende til idretten. Derfor må vi kjempe for at *staten* støtter idrettslagene økonomisk. Dette er ikke bare en kamp for å bedre idrettslagenes økonomiske stilling, det er også en kamp mot avfolking og sentralisering.

I pressområdene ser vi en stadig beskjæring av idrettsfolks muligheter til trening og konkurranser. »Løkker» bebygges, parker og idrettsbaner må vike plass for motorveier og bankpalasser. Vi må reise idrettsfolk til kamp mot nedlegging av idrettsarealer og for skikkelige muligheter for idrettslig utfoldelse.

Idrettsfolks kamp mot at idretten brukes av fascister og rasister til sin propaganda har tradisjoner i Norge. AIF kjempet mot fascismen og Berlin-olympiaden i 1936; i 60-åra har de progressive idrettsfolkene sammen med det norske folket kjempet gjennom en idrettsboikott av Sør-Afrika, og mange boikottet oberstjuntaens EM i friidrett i Hellas. Dette er stolte tradisjoner som idrettsledelsen prøver å undergrave. Vi tillater ikke at Tennisforbundet smugler sine spillere inn i Sør-Afrika. Vi må slå ring om disse tradisjonene – mot fascisme og rasisme.

Kampen mot EEC reises nå også innenfor idrettsbevegelsen. Birkebeinerrennet, Tiomila og Holmenkollstafetten viste vei.

Blir Norge medlem av EEC, vil Norges sjølråderett bli en saga blott. Utviklinga i landet vil bli bestemt fra Brussel. EEC vil bety sentralisering og større monopoler. Strukturrasjonaliseringa i EEC vil bety at det økonomiske grunnlaget for utkantstrøka rives bort, og dette betyr dødsstøtet for den lokale idretten utover landet.

»Idretten må søke å medvirke *aktivt i utformingen av distrikts- og miljøpolitikken*. Ut fra sin verdi som miljøfaktor i lokalsamfunnet vil den være et *betydningsfullt virkemiddel i arbeidet med å styrke utkantsamfunnet og derigjennom lette trykket mot pressområdene.*» (Fra »Idrettens Programuttalelse fra Idrettstinget 1971». Uthevinger av red.) Hvordan kan idrettsfolk bidra til »å medvirke aktivt i utformingen av distriktpolitikken»? Den beste måten å gjøre det på i dag, er å styrke opinionen mot EEC, spesielt i idrettsbevegelsen, og få idrettskameratene våre aktivt med i kampen mot EEC, i og utafor idrettsbevegelsen. Dette er å forsvare »Idrettens Program», og ikke la det bli med tomme ord.

Men kampen som nå reises går ikke upåaktet hen. EEC-motstanderne og deres lag ble diskvalifisert i Holmenkollstafetten — ja, til og med politiet ble satt inn mot dem. Aftenposten oppfordret «idrettsmyndighetene» til å slå «hardt og hurtig til» etter stafetten. Det er ingen grunn til å anta at idrettsledelsen har en annen innstilling, klassetilhørigheten og sympatiene er den samme — monopolkapitalens.

Ledelsen i Norges Idrettsforbund vil ikke gjennomføre målsettinga om å «aktivt (medvirke) i utformingen av distrikts- og miljøpolitikken» og «styrke utkantsamfunnet». I stedet diskvalifiseres EEC-motstanderne fra Holmenkollstafetten — de mest konsekvente forsvarere av «Idrettens Program». Ikke bare når det gjelder EEC-kampen, men i alle politiske saker, må vi forsvare våre rettigheter til fritt å drive politisk arbeid i idrettsbevegelsen.

IDRETT I DAG— OPIUM FOR FOLKET

Denne artikkelen er et sammendrag av et foredrag Egil Olsen holdt i Det Norske Studentersamfund varen 1972, og brukes med hans tillatelse

Marx hevdet at religionen fungerte som opium for folket. Kan vi si at idretten har en tilsvarende funksjon? Religionen virket og virker avpolitiserende, integrerende og tilsørende. Den fungerte som et effektivt middel til å få folket til å godta sin undertrykte stilling. Den oppfordret til klassesamarbeid i stedet for klassekamp, noe som alltid har ført til at de undertrykte har forblitt undertrykte, og makthaverne blitt mektigere. På samme måten som kapitaleiere tjente på salg av opium, tjente de også på religionen. Svært kort og forenklet er dette en marxistisk analyse av en av religionens funksjoner.

Så over til idretten og dens funksjoner. Først og fremst må idretten ses som et resultat av produksjons- og maktforhold. Idretten kan ikke betraktes som et isolert eller abstrakt fenomen. Det er produksjons- og maktforhold som bestemmer idrettens indre struktur og dens dypeste natur. For øyeblikket er idretten bestemt av det kapitalistiske samfunn, av klasseforhold. Moderne idrett er nært knyttet til den industrielle mekanisering, til produksjonsprosessen og dens organisasjonsteknikk og vitenskap. Moderne idrett er altså i alle sine manifestasjoner strukturelt knyttet til en økonomisk grunnstruktur. For å belyse hva som

menes med dette, kan vi se litt på historien. Moderne idrett oppsto med industrialiseringen i England. Denne industrialiseringen skapte nye livsbetingelser for størsteparten av befolkningen.

Arbeidskraften ble en vare som lønnsarbeideren måtte selge for å kunne eksistere. Den enkle fagkunnskap som krevdes i fabrikkene omgjorde arbeiderne til objekt som lett kunne byttes ut med andre objekt som ble oppfattet som konkurrenter. Truselen om arbeidsledighet var hele tida til stede. Konkurransen og fremmedgjøring overtok. Før industrialiseringen i England spilte også folk fotball, de løp og hoppet og en mengde former for lekeaktiviteter var kjent. Hva skjedde med disse aktivitetene etter industrialiseringen? Først og fremst skilte den moderne idrett seg fra den tidligere lek ved innføringen av regler og prestasjonsorienterte handlinger hvis resultater var objektivt målbare. Forutsetningene for disse målingene var fastsettelsen av like betingelser, altså regler.

De tradisjonelle spilleformene til de dårligst stilte befolkningsgrupper (som f. eks. fotball) kjente i flere århundrer ikke til faste regler. Heller ikke de første offisielle regler i 1863 inneholdt bestemmelser om spillerantall, spilletid, ball, straffer. Dommeren var fremdeles et ukjent begrep. Det hele var ukoordinert, det var fornøyelse og underholdning, uten disiplinære effekter. Disse spontane spill, lokale fornøyer ble forfulgt av det nye borgerskap. De ble sett på som uproduktive og ineffektive og dermed hensiktsløse. Hensiktsmessige for den gryende kapitalisme kunne disse aktiviteter bare bli dersom de ble gjennomsyret av en konkurranseånd som kvalitativt forandret spillernes karakter i retning av arbeidsanaloge organiseringsformer. prestasjon og disiplin.

Dette bør i første omgang ikke oppfattes som kritikk av moderne idrett, men som et forsøk på å klargjøre at idrett er, og alltid har vært en avhengig variabel av produksjons- og maktforhold. At idretten som sosialt fenomen er integrert i vår samfunnsstruktur og en del av denne, er så opplagt og kan påvises på en mengde områder, at det neppe finnes noen sosiolog som ikke ser dette som en selvfølge. Likevel finnes det mange mennesker i vårt land, som hevder at idretten bør være upolitisk, nøytral osv.

Kort sagt idrett og politikk skal ikke blandes. Denne trangen til å avgrense livssituasjoner, sosiale fenomener og se dem isolert, nekte å se deres innbyrdes sammenheng, er typisk i alle kapitalistiske samfunn.

NIF framstiller idretten som politisk nøytral. Lederne i NIF vet at idretten har en politisk funksjon. Lederne i NIF er stort sett stakk konservative. Lederne i NIF vet at hvis de framstiller seg selv som forkjempere for en idrett med konserverende funksjon, ville det ha møtt stor motstand. Da er det bedre å bedrive sin konservative politikk under skinn av politisk nøytralitet. Vårt moderne samfunn er uhyre komplisert, makt og klasseforhold ligger ikke så klart i dagen som for 100 år siden. Dessuten forsøker makthaverne å tilsløre disse forholdene så godt de kan. Alle de sosiale fenomener som henleder oppmerksomheten bort fra årsakene til all den urettferdigheten og skjevheten som man finner i vårt samfunn kan betraktes som opium for folket. Dette opium er det viktig for makthaverne å få distribuert på en effektiv måte. Idrettsopium blir spredd fra NIF og gjennom den idrettsopdragelse som skjer i skolen og i idrettslag. Dessuten er våre massemedia en effektiv distribusjonsfaktor.

Fremmedgjøringen i arbeidslivet fører til forsakelser og frustrasjon som igjen fører til aggresjon. Faren er at denne aggresjonen kan vende seg mot årsakene til fremmedgjøringen, årsaker som ligger i det kapitalistiske systems struktur, og som dermed kan bli farlig for systemet. Overfor denne fare fungerer idretten som et kompenseringsmiddel. Aggresjonen kanaliseres mot idretten som ansees som ufarlig.

Trimbevegelsen som har fungert som et radikalt alibi for NIF, kan også betraktes som en slik kompensering. Hvorfor tror dere så mange reaksjonære er så opptatt av Trim? For det første bidrar Trim til økt arbeidsevne. Den reproducerer arbeidskraft. Men hvorfor er det egentlig behov for Trim?

Hadde samfunnet sorget for friarealer, parker og idrettsplasser som alle kunne bruke, mer menneskevennlige arbeidsmiljøer, hadde ikke behovet for Trim vært der. Hvorfor er det ikke flere løkker og færre bankpalass i Oslo? Hvem hadde tapt på en slik utvikling? Kort sagt hvem hadde tapt på et samfunn hvor sentralt ledede trimaksjoner ikke hadde vært nødvendig? Trim er kompensering og tilsløring.

amatoridrett må drives profesjonelt!

I sin enkleste form er idrett to gutter som løper om kapp — eller en fotballkamp hvor «3 hands er straffe». På dette stadiet har ikke idretten behov for noen organisasjon.

Men ettersom gleden over kroppsutfoldelse utvikler seg, blir også selve idretten noe mer: Trening, uttaking, kvalifisering og konkurranser. Dette må organiseres. Koordineres. Finansieres. Drives profesjonelt.

Norges Idrettsforbund er det organisasjonsmessige midtpunkt for all aktiv idrett i landet. For å kunne fylle sin oppgave trenger Idrettsforbundet et solid økonomisk grunnlag. Det trenger inntekter. Det trenger oppspart kapital. Det trenger en bankforbindelse. Gjennom 25 år har Andresens Bank ydet Norges Idrettsforbund sine tjenester.

bygg fremtiden på bank
ANDRESENS BANK

HOLTER 708

Vi får ingen penger fra Andresens bank for denne «annonse». Vi har tatt den med for å vise hva slags syn finanskapitalen har på idretten.

I denne forbindelse er det nærliggende å trekke inn bedriftsidretten hvor den funksjon som en del forfattere kaller integreringsfunksjonen, spiller en stor rolle. Bedriftsidrettens funksjon erkjennes av mange kapitaleiere. Den felles idrettsutfoldelse fører i bedriften til uformelle grupper som har viktige sosiale funksjoner. Med viktige sosiale funksjoner menes en oppdragelse til en fellesskapsfølelse som tildekker de virkelige maktforholdene i bedriften. I tillegg kommer den virkning bedriftsidretten har på økt produktivitet og profitt.

Det kan i denne forbindelse nevnes at da bedriftsidretten gjorde sitt inntog i Vest-Tyskland var kapitaleierne uhyre skeptiske til dette fenomen. Etter hvert tydet imidlertid mer og mer på at det lønte seg økonomisk å satse på bedriftsidrett. Mindre sykefravær og mer positiv innstilling til firmaet førte til større produktivitet. Fra da av ble gymnastikksaler, idrettsbaner og heltidsansatte idrettsinstruktører vanlig ved store vest-tyske bedrifter. Selv om dette eksemplet er hentet fra Vest-Tyskland, er det rimelig å anta at det er representativt for mange land. Kapitaleierne har de samme interessene overalt.

Det er viktig at alle grupper, fra hjelpearbeidere til toppledelsen deltar i bedriftsidretten. Dette demonstrerer en likhet som har til hensikt å viske ut de ulikheter som hersker på arbeidsplassen. Man kan si at integreringen er vellykket i det øyeblikk lønnstakeren tror han blir tatt alvorlig, at han er å regne med, dvs. hans bevissthet har gjennom idretten blitt så deformert at han ikke kjenner sine objektive interesser, men føler seg som partner til kapitaleierne. Hvis bedriftsidretten først har sørget for en positiv innstilling til firmaet, har bedriften ikke bare sørget for motstandslos innordning av arbeiderne i bedriftshierarkiet, men også sikret seg en høyere produktivitet enn andre som ikke har erkjent fordelene ved bedriftsidretten. En arbeider kan altså komme i den situasjon at han snarere identifiserer seg med firmaet enn sin klasse.

Når det gjelder næringslivets interesse for idretten, kan det konstateres at den øker stadig. Den har allerede blitt nevnt i forbindelse med bedriftsidretten, hvor man litt forenklet kan si at lønnstakernes sunnhet interesserer kapitaleierne i den grad sunnhet fører til økt profitt.

I et diplomarbeid fra DSHS K ln hevdes at bedriftsidretten koster ca. 10 000 DM pr. dag og at man sparer ca. 45 000 DM pr. dag (mindre sykefravær, større arbeidskapasitet, mindre gjennomtrekk på bedriften, f rrer tilfeller av invaliditet, osv.) Begrep som god rentabilitet kan altså godt brukes i forbindelse med bedriftsidrett.

Idrettens integrative funksjon kommer også klart til syne i forbindelse med stjerneidrettens gallaforestillinger. Her er det identifisering med klubben, idrettslaget eller landet som skal erstatte klasseidentifiseringen. I landskamper, EM og VM dominerer sj vinismen. Under olympiaden i Sapporo hadde det norske folket plutselig felles interesser. Gull, gull for enhver pris. Ved slike anledninger bidrar massemedia så sterkt de kan til at interessen for norske medaljer holdes ved like. Dermed blir stjerneidretten også et viktig middel i den generelle avpolitiseringsprosess.

Det er mange eksempler på norske idrettslederes mer eller mindre hysteriske gullt rst. Deres forsvar er at norske medaljer fører til økt rekruttering. Dette er en meget tvilsom hypotese som aldri er bevist, så hvis dette er hovedmotivet for medalje-t rsten tror jeg tiden er inne for en undersøkelse av forholdet. Det er mye som taler for at toppidrett virker passiviserende bl. a. p.g.a. TV. Jeg tror det er andre motiver som ligger bak gullt rsten, nemlig sj vinisme, nasjonalisme og egen prestisje. Samtidig med at store internasjonale idrettsarrangementer (OL, VM, o.l.) har utviklet seg til kommersielle gigantforestillinger ofte med grelle kontraster til elendige sosiale forhold folket lever under, fører de altså til at klassebevisstheten minsker på bekostning av nasjonalbevisstheten. Det er bedre for makthaverne at arbeiderne identifiserer seg med landet enn sin egen klasse.

Et par smakebiter på hva idrettsledere og journalister kan ha a si i denne forbindelse:

 ge Johansen i en kritikk av  rets sk yteopplegg (sk yterapport nr. 1 1972)

»I 1968 var parolen: Nordmenn først på Bislet i Nytt rsstevnet, og for all del, vinne  ver Nederland i Deventer 6/7. januar. Siden holde forspranget til alle verdens løpere. Vi klarte dette.»

Willy Reisvangs valgspåk: Gull i Grenoble.

Fra VG: »Ingolf Mork, 24-årig lyslugget Lyn-gutt stod på toppen av stillaset i annen omgang i mammutkolossen Holmenkollen. Alle nordmenn hadde sviktet i tur og orden, det var faktisk bare to grønnskollinger, Petter Kongsli og Odd Hammernes som hadde de beste norske plasseringene til da, men de var ikke blant de ti beste. Norges ære som skinsjon sto på spill. En Holmenkollseier kunne ikke gå til en utlending akkurat nå. Ingolf gikk uberørt som alltid til verket, han visste hva de 80 000 tilskuerne forlangte av ham, han visste at verden ikke ville godta en tredje eller fjerde plass nå. Seire eller falle, det var ingen mellomting for 24-åringen.»

I et lite land som Norge er det viktig at vi utnytter maksimalt de idrettene hvor nordmenn hevder seg. Idretten hurtigløp på skøyter, som påkaller interesse i et par land, arrangeres det EM og VM hvert år, og i tillegg til det nederlandske og norske mesterskapet, kommer det en landskamp Norge-Nederland med jevne mellomrom.

Men også fra det private næringslivs side kan man registrere en økende interesse for idretten, også her i Norge. Fellesmeieriene har investert 50 000 kr. til Gulltrøyeleir for kastere, A/S Hjemmet 180 000 til Donald Duck-lekene, Vesta-Hygea 100 000 til Vesta Hygea-lekene, Coca Cola 85 000 til Coca Cola-starten, Frionor 50 000 til kvinneidrett, osv. Dette er bare noen få eksempler på hvordan det private næringsliv blir en stadig viktigere faktor når det gjelder det økonomiske grunnlaget for utvikling og propaganda for idrett. Til gjengjeld garanterer idretten for opprettholdelsen av de næværende samfunnsforhold ved at idretten blir sett på som et egnet middel til å produsere upolitisk konformitet og identifisering med det bestående. Dette fører bl. a. til at man som leder i en idrettsklubb helst bør ha kontakter innen det private næringsliv. Dette fører igjen til en skjev rekruttering til idrettslederstillinger.

Med Forsvaret har NIF en samarbeidsplan. I Håndbok for NIF 1971 kan man lese: *»Forsvaret er interessert i at flest mulig vernepliktig befal og soldater etter avsluttet førstegangstjeneste sitter inn med et godt kjennskap til og har fått interesse for å holde sin kropp ved like. Et samarbeid på dette feltet gavner derfor begge parter.»* I en leder i tidsskriftet *»Sport in der Bundeswehr»* kunne man for en tid siden lese: *»Idretten krever smidighet,*

hurtighet, kraft og utholdenhet. Idretten herder viljen til økt prestasjon. Idretten oppdrar til selvdisciplin og innordning i fellesskapet. Idretten vekker tanker og følelser for selvtukt, kameratskap og ridderlighet. Idretten er derfor et fremragende middel i militærutdannelsen og soldatoppdragelsen.» Det kunne sies mye mer om forholdet idrett/forsvar, men jeg begrenser meg her til å slå fast at det næværende samarbeid har gode tradisjoner fra lang tid tilbake å bygge på.

Idrett/kirke

Når det gjelder forholdet til kirken har dette samarbeidet pågått noe vaklende og med varierende iver, men nå er samarbeidet kommet i mer organiserte former ved opprettelsen av Samarbeidsutvalget for kirke og idrett. Dessuten ble man på siste konferanse enig om å be Kirkerådet og NIF om å medvirke til at det i hver idrettskrets blir oppnevnt regionale samarbeidsutvalg. For å kaste litt lys over hva dette samarbeidet består i, gjengir jeg en del av det foredrag som sekretæren i SAU, Ola Rypdal holdt på siste konferanse (fra Aftenposten):

»Det første hovedmotiv er at Kirken og idretten har felles ærend i det norske folk – nemlig å få folk til å drive idrett. Det er idrettsorganisasjonenes hovedoppgave. For Kirken er dette en oppgave som følger av det kristne syn, at det fysiske legemet er en likeverdig del av det hele mennesket – sammen med ånd og sjel. At legemet er noe mindreverdig er en tanke fra gresk filosofi som er kristendommen fremmed.

Stadig mer er man blitt klar over samspillet mellom fysisk form og arbeidsevner. Det sier seg derfor selv at det å holde seg i form er en ren kristenplikt. Og Kirken har ansvar for å gjøre dette klart for sine medlemmer. Men for å kunne gjøre dette trenger den hjelp fra idrettsbevegelsen, sa Rypdal. Målet er å oppdra til å utvikle en sunn kroppskultur. Her trenger idretten hjelp fra Kirken. Den trenger hjelp til å understreke at fysisk fostring ikke er det eneste i livet – og den trenger hjelp til å vurdere om de midler den tar i bruk, egentlig kan sies å svare til hensikten. Han pekte her bl. a. på problemer som idrettsskadene og stjerneidretten.

Et annet hovedmotiv er at man bør snakke sammen for å fjerne vanskelighetene for et godt samvirke, sa Rypdal, og pekte på miljøproblemer omkring idretten mange steder, på konfirmantforberedelsens krav til de unge, og vanskeligheter i forbindelse med gudstjenesten og søndagsidrett. Det siste hovedmotiv er muligheten for samvirke om større fellesaksjoner for å møte utfordringen i fremtiden innenfor ungdommens verden. Her trenges koordinering av kreftene. Han nevnte spesielt samarbeidet om konfirmantleirene som synes å bli stadig mer alminnelige igjen, men som presten og Kirken alene vanskelig kan utnytte alle muligheter ved. Dessuten ligger oppgaver blant narkotikatruet ungdom. Vi trenger hverandre for å bli i stand til å gi det norske folket en sunn folkekultur, vi trenger hverandre for å fjerne endel vanskeligheter i samarbeidet, og vi trenger hverandre for å løse oppgaver som kaller på vår innsats. Målet er å skape ordninger hvorved det vil bli naturlig for kristne å bli idrettsfolk, og hvor det kan bli mulig for idrettsfolk å bli kristne, sa konsulent Rypdal.»

Staten har alltid hatt sikre støttespillere i Kirke og Forsvar, og ut fra en felles konservativ målsetting søker disse elementene en alliert i idretten. De ideer og holdninger som i dag spres gjennom idrettsbevegelsen virker stort sett til å støtte opp om det rådende samfunnssystem.

Men hvordan kan idretten bli en progressiv kraft i samfunnet, en støtte for arbeiderklassen og resten av folket?

Det er på høy tid å reise en brei diskusjon om idrettens funksjon, både i og utenfor idrettsbevegelsen.

ARBEIDERNE IDRETTSFORBUND

Denne artikkelen er hentet fra «Klassekampen» nr. 10/11, 1969. Forfatteren har gjort en del forandringer og tillegg.

-Red.

Norges Landsforbund for Idrett (LF) ble startet i 1919 med nærmere 80 000 medlemmer. Fra første stund ble det et redskap til bruk for borgerskapet i datidas skjerpede klassekamper. Det ble opprettet med full støtte fra staten, som logisk nok plasserte det nye våpnet sammen med resten av arsenalet – dvs. i Forsvarsdepartementet. Halvfascistiske offiserer og andre reaksjonære elementer fikk snart en dominerende innflytelse i LF.

Ledelsen i LF begynte tidlig å støtte aktivt opp om «Samfundshjelpen». (Norges Samfundshjelp var en halvmilitær, frivillig organisasjon som kom i gang på storborgerlig initiativ i 1920. Hvis ikke borgerstatens voldsapparat viste seg sterkt nok skulle «Samfundshjelpen» tre støttende til.) Hele idrettslag ble kollektivt innmeldt, og andre lag stilte medlemslistene sine til disposisjon. Den «upolitiske» idretten ble en plattform for verving av streikebrytere under flere av de store konfliktene i 20- og 30-åra. Denne tida er full av eksempler på misbruk av det «nøytrale» Landsforbundet i reaksjonens tjeneste: I 1920 sendte f. eks. formannen i den kjente ski- og fotballklubben Lyn i Oslo et brev til medlemmene med oppfordring om å gå inn i «Samfundshjelpen». Han benyttet klubbens konvolutter og skrev sjøl under som formann. Noe seinere, under havnestreiken i 1924 blomstret streikebryteriet i borgerlige idrettsklubber som aldri før. Idrettslag som «KIF» og «Ørnulf» holdt sin beskyttende hånd over streike-

Ved en beklagelig feil har det blitt feil rekkefølge på en del avsnitt på side 27. Les derfor dette vedlegget i stedet for side 27.

bryterne. Et tiår seinere, mens veikonflikten raste i 1932, og under meierikonflikten i Horten i 1933 fortsatte streikebryteriet, og de streikende stemplet Landsforbundet som »fascismens stormtropper og Quislings arbeidsplass». I Sarpsborg opptrådte en streikebryter-klubb så provokatorisk at fotballklubben Gleng nektet å spille kretskamp mot dem.

Gjennom hele perioden dominerte borgerskapets representanter i LF-ledelsen. I 1923 vet vi at av 56 personer i ledelsen var det 10 grosserere, 8 offiserer, 6 disponenter, 22 banksjefer, 1 skipsreder osv. I 1931 hadde den valgte ledelsen økt til 73, men fortsatt var det bare en arbeider med. Tallet på grosserere og offiserer hadde derimot økt til henholdsvis 12 og 10.

SPONTAN MOTSTAND BLANT ARBEIDERIDRETTSFOLK

Særlig blant ungdommen i arbeiderrørsla kom det tidlig til motstand mot reaksjonens oppmarsj i idretten. Det ble f. eks. dannet rene arbeideridrettslag på Oslo østkant i 1918 og 1920, lag hvor idretten ble sett på som en del av arbeiderklassens kamp. Slike lag ble nektet opptatt i LF. Likevel hadde det spontane arbeidet på grunnplanet alt i 1922 nådd slik styrke at det ble dannet en egen *Arbeidernes Idrettsopposisjon* innenfor LF. De vanlige arbeideridrettsfolkene på stiftelseskongressen var stort sett stemt for å ta et brudd med LF straks. Trygve Lie og andre borgerlige agenter i arbeiderbevegelsen fikk forhindret dette i første omgang. Men en uttalelse som slo fast at den reaksjonære LF-ledelsen mobiliserte idrettsorganisasjonene til streikebryteri klarte Lie & Co. ikke å stoppe, det revolusjonære oppsvinget blant massene var for sterkt.

To år seinere kom det uunngåelige bruddet mellom idrettsopposisjonen og LF. Det ble utløst av den forakt for arbeidsfolk som LF la for dagen etter et brytestevne som Fagforeningens IF og Arbeidernes IF arrangerte. Etter stevnet ble flere av deltakerne suspendert fordi LF mente det ble »drevet politikk» på stevnet; bryterne hadde nemlig deltatt i et »politisk stevne, men røde flagg og sang av Internasjonale».

Det nye *Arbeidernes Idrettsforbund* (AIF) sluttet seg under opprettinga helt naturlig til den *Røde Sportsinternasjonalen* (RSI), som hadde hovedsete i Moskva. Da LF protesterte mot AIFs

»forsøk på å føre tidens sosiale og økonomiske motsetninger inn i idretten» tilspisset forholdet seg mellom de to: I 1925 forbød de to forbundene gjensidig medlemmene sine å delta i stevner det andre forbundet sto for. Klassesplittelsen i idretten var et faktum. Det er avslørende for den rollen sosialdemokraten Trygve Lie seinere spilte at han gikk i passivitet alt i Idrettsopposisjonens tid. Og da AIF kom til, meldte Lie seg inn i Landsforbundet, fordi han ikke likte at AIF fikk en »så tydelig politisk tendens»!

Ved starten i 1924 hadde AIF bare knapt 5000 medlemmer. Men arbeideridrettsfolka på gunnplanet var fulle av entusiasme for det nye forbundet sitt. Samtidig sørget borgerskapet for å holde liv i klassehatet i idretten. LF engasjerte seg som nevnt stadig i streikebryteri og annen arbeiderfiendtlig virksomhet.

En hel del arbeidere innen idretten sto som medlemmer av Landsforbundet, enten hele sin tid som aktiv eller storparten av tida. Om en ser på de økonomiske forholdene og LF-ledernes muligheter for å støtte idrettsfolk dersom de viste seg idrettslig og politisk »fortjent» til det, er dette forståelig. Vi lar en av våre største idrettsfolk, skøyteløperen Ivar Ballangrud, illustrere situa-

Til Arbeider-Olympiaden i Antwerpen 1937 sendte AIF en av de største idrettsroppene som til da hadde representert Norge utenlands. Her ser vi brytertroppen, elleve av de i alt 116 norske representantene.

sjonen litt. Ballangrud sto hele tida i landsforbundet og sitatet er saksa fra memoarboka »Veien opp til gullstolen»:

»Da jeg kom tilbake til byen igjen fra moen, ble jeg arbeidsløs. Det var som skøyteløper jeg hadde fått jobb – som lovende skøyteløper – og når jeg ikke lenger var lovende skøyteløper, skulle jeg heller ikke få beholde min jobb. Livet er ubønhørlig sånn.

En dag hadde jeg 10 kroner i lomma som var alt jeg eide foruten skøytene, og denne tieren skulle jeg bruke til å betale ukens husleie med. Situasjonen var altså den at jeg ikke bare måtte gjøre come-back i skøytesporten, jeg måtte også gjøre den i arbeidslivet. Men det ene var strengt avhengig av det andre, og skøytesporten var alltid årsak, det daglige arbeid alltid virkningen.» (Dette var i 1926).

Entusiasmen og klassesolidariteten på grunnplanet i AIF var likevel stor nok til at medlemstallet ble fordoblet på 4 år. Seinere, under den store krisen, vokste det enda raskere på grunn av tilslutning fra de mange arbeidsledige. AIF hadde en rekke tiltak som gagnet masseidretten, og som ga folk muligheter til å samles både for å diskutere, konkurrere og slappe av. Gatestafettene var virkelig idrett for massene. En klubb i Trondheim som hadde omlag 100 medlemmer stilte for eksempel 10 timannslag. Ledere og old boys i klubben kastet jakka og sprang. Likeledes blomstret havnesvømmingen opp da LF greide å stoppe AIFs muligheter til å bruke permanente svømmeanlegg. Oppfinnsomheten måtte råde der hvor storkapitalen stengte idrettsanlegg og hoppbakker for arbeideridrettsfolk. Alle slags former for klubblokaler var i drift så å si døgnet rundt, og ble brukt til samværsformer som diskusjoner og kortspill.

ARBEIDERIDRETTSFRONTEN SPLITTES

Klassebevisstheten på grunnplanet i idrettsfronten var sterk og velutviklet. Det viser seg også gjennom den sterke stillingen den revolusjonære delen av arbeiderrørsla hadde. Det nystiftete kommunistpartiet fikk f. eks. både formannen og flertall i styret på AIFs landsmøte i 1926. Kommunistene ble solid representert også i de to følgende årene.

Ei tid var arbeidet til AIF nær sagt et mønster på godt enhetsfront-arbeid. Kampen mot LF's »upolitiske» borgeridrett for å bygge opp et godt idrettsliv i arbeiderklassens tjeneste samlet lenge både kommunister og sosialdemokrater. Men i lengden var det ikke mulig å holde de alvorlige splittelsene i datidas norske arbeiderrørsle utenfor AIF-arbeidet. Det vakte bekymring i sosialdemokratiet at de revolusjonære gjennom godt og energisk frontarbeid vant slik oppslutning på grunnplanet i AIF. Etter at de hadde konsolidert sin stilling gjennom sammenslutninga mellom Arbeiderpartiet og Sosialdemokratene i 1927, forberedte de motangrep. På samlingskongressen ble det oppslutning om å støtte arbeideridrettsbevegelsen »under forutsetning av at det ny-kommunistiske celle-arbeidet opphørte». Dermed var det blåst klart for sprengning av idrettsfronten. I velkjent stil gikk ledende sosialdemokrater amok i front-samarbeidet.

I navnet kom kommunisthetsen til å knytte seg til spørsmålet om AIF skulle stå tilsluttet den Røde Sportsinternasjonalen. Arbeiderpartifolka la opp til å forfølge suksessen fra 1923-landsmøtet, der de fikk flertall for å gå ut av Komintern. Men RSI hadde sterk sympati blant massene av arbeideridrettsfolk. Derfor kunne de ikke gå så direkte til verks. I stedet for å kreve direkte brudd med RSI, ble det foreslått at AIF skulle gå i samarbeid med DNA og LO. Paroler fra RSI som hindret dette samarbeid skulle avvises. I realiteten var dette ensbetydende med brudd.

Denne linja førte DNA ut på AIF's landsmøte i 1929. De satte i gang en kjempemobilisering for å sikre et »pålitelig» flertall på møtet. Trygve Lie gikk over fra LF til AIF bare noen få måneder før landsmøtet. Likevel ble han både foreslått til dirigent og innvalgt i styret. DNA-formannen Oscar Torp ble sikret representasjon ved å opprette en »Arbeidernes Roforening» i all hast, bare 14 dager før møtet.

Lie, Torp og andre kjente pamper drev beinhard hets mot kommunistene på møtet. Mindretallet sto fast på at AIF skulle være en partiløs masseorganisasjon på RSIs klassekamp-plattform. Dette forslaget samlet imidlertid bare 55 av 183 stemmer, noe som i første rekke skyldtes sosialdemokratenes hets og mobilisering.

Mindretallet fra 1929 dannet sin egen revolusjonære idrettsopposisjon innenfor AIF etter møtet. De fikk støtte fra RSI, og to

år etter kom det til fullt brudd. *Kampf forbundet for Rød Sportsenhet* brøt ut av AIF, og fikk straks oppslutning i arbeiderstrøk. Særlig Bergen og Trondheim sto Kampf forbundet sterkt, og hadde noe over 6000 medlemmer.

SAMLING OM EN FORRÆDERISK LEDELSE

På splittelsesmøtet i 1931 ble Trygve Lie valgt til ny formann i AIF. Han har seinere i boka *Oslo-Moskva-London* fortalt nok så åpent om bakgrunnen for sin nye aktivitet i idrettsrørsla. DNA-formannen Oscar Torp var etter hva Lie forteller *»heller ingen tilhenger av politisk idrett, men han ga uttrykk for bekymring i anledning kommunistenes innflytelse i arbeideridretten. På den andre siden kunne han ikke bestride den store framgang som AIF hadde hatt. Han ba meg derfor gå inn i ledelsen for AIF. Mitt mål var fra første stund å søke å stoppe den kommunistiske infiltrasjonen. For det andre hadde jeg til hensikt å gjøre AIF så sterkt at man kunne komme på talefot med LF og igjen få brakt i stand en enhet av norske idrettsmenn på betingelse av at Idrettsforbundet og idrettslagene holdt seg politisk nøytrale. Takket være dyktige medarbeidere hadde jeg, da jeg gikk av som formann i 1935, på det nærmeste nådd mine to mål»*.

Dette er rene ord for penga. Lie skammet seg ikke for å skryte av sin innsats for den forræderiske linja for «forsoning» med borgerskapet. Påstanden om «kommunistisk infiltrasjon» tjente bare til å maskere og rettferdiggjøre Lies *egen* usle anti-kommunistiske, ja, pro-borgerlige, infiltrasjon i AIF.

Blant AIF-medlemmer på grunnplanet var det sterk motstand mot tanken på samling med LF — erkefienden. Lie måtte derfor gå varsomt fram og late som han var tilhenger av en arbeideridrett i klassekampens tjeneste. Han sto fram som sosialist i ord, og forræder i handling.

Motsetningene mellom AIF og Kampf forbundet kom i bakgrunnen da fascismen styrket sin stilling først i 30-åra. Etter at Hitler hadde tatt makten i Tyskland tvang tanken om en enhetsfront mot fascismen seg fram. Det var nødvendig å samle kreftene. Den norske arbeideridrettsfronten ble samlet alt i 1934. Lies munnsvær-sosialisme førte i den nye situasjonen til forsoning med RSI

og i neste omgang med Kampforbundet. I 1936 var det enighet om aksjonen mot Hitlers Berlin-olympiade og for Folke-olympiaden i Barcelona. Lie og hans nærmeste menn hadde likevel ikke annet i tankene enn forsoning med LF. Den ble gjennomført i to etapper: Med DNA i regjeringsstilling ble det nedsatt en statlig komite for å forberede samlingen. Det førte i første omgang bare til »idrettsforliket»: Konkurransforbundet mellom LF og AIF ble opphevet. Samtidig kom den første statsstøtten til AIF — etter godt over et tiår uten noen form for statlig støtte. Dette kom nærmest som sukkerglasur på et vedtak mange medlemmer fant usmakelig.

Først i 1939 torde forræderen å fullføre sitt svik. På landsmøte fremmet Lies etterfølger som formann, Rolf Hofmo, forslaget om samling med LF. Det møtte sterk motstand, AIF med sine 120 000 medlemmer hadde arbeidet seg fram til å bli nesten like sterk som den gamle fienden. Det klarte utmerket godt å stå på egne bein. En prøvevotering ga 77 mot samling og ikke mer enn 92 for. Det var først da Hofmo stilte kabinettsspørsmål på saka at flertallet ble mer solid: 121 mot 48. Med dette vedtaket var sviket i hovedsak fullført, sjøl om samlingsforhandlingene først ble avsluttet under tyskernes okkupasjon, og *Norges Idrettsforbund* ble formelt stiftet i 1946.

IDRETTSFRONT MOT NAZISTENE

På høsten 1940 »oppløste» de tyske okkupantene og norske nazister i idretten både idrettsorganisasjonene og det Interimstyret som var nedsatt som følge av samlingsbestrebelsene. NS dannet sin egen idrettsledelse, og som en første manifestasjon av sin ledende rolle, prøvde de å lage en landskamp i brytning. Ved uttakingsstevnet i Tønsberg møtte ingen brøttere fram. Seinere ble et landslag nominert uten uttaking, men ingen ville representere et lag som bare ville bli brukt til propaganda for NS.

Brytternes fremste idrettsmenn tok det første steget, og viste veien fram mot *idrettsfronten* — den første massebevegelse som ble organisert mot NS og tyskerne. Trass i utplukking av enkeltpersoner og bruk av overtalelser og trusler greide ikke landsforræderne å fa mer enn en håndfull »Tordenskjolds soldater» til å stille opp i de offisielle idrettsarrangementene under okkupasjonen.

Også de vanlige tilskuere bidro til å gjøre idrettsfronten effektiv.
Ovenfor: Fra en illegal fotballkamp mellom Skeid og Vålerengen.
Under: Et av de »offisielle» stevner – et fridrettsstevne arrangert av nazistene.

Idrettsfronten fungerte etter hvert med basis henholdsvis i AIF og LF. På grunn av det harde presset fra nazistene måtte motstandsarbeidet og konsolideringen av fronten være så effektiv som mulig, og det ble den på basis av de eksisterende forbundene og deres kanaler. Slik ble ikke samlingen så rask som planlagt. I realiteten fikk idrettsfronten preg av en enhetlig front på grunnplanet og kontaktmøter mellom forbundenes folk på toppplanet.

LÆRDOMMER

Etter krigen er den borgerlige dominansen igjen blitt fram-tredende. AIFs prinsipper og ideer om masseidrett f. eks. er nærmest radert ut, og bare en håndfull ledere fra AIF-tida sitter i Idretts- og særforbund i dag.

Arbeideridrettsfronten var solid forankret i massestøtte på grunnplanet. Dette gjorde jobben vanskeligere for Lie, Hofmo og andre sosialdemokratiske borger-agenter. Det tvang dem til å ta en »venstre»-linje for at ikke massene skulle gjennomskue dem. Men mens de prekte klassekamp, praktiserte de klassesamarbeid. Taktikken er fortsatt velkjent: Sosialdemokratiet strekker seg tilsynelatende ut mot venstre for å fange opp og nøytralisere det revolusjonære oppsvinget.

I dag er vi på nytt inne i ei tid med stadig skjerping av klassekampen. Vi ser også begynnelsen på et nytt revolusjonært oppsving. Men utviklinga har ennå ikke kommet så langt at det er aktuelt med organisert fraksjonsvirksomhet i idrettsorganisasjonene. Likevel bør progressive idrettsfolk ta kontakt med hverandre. Det må protesteres og reises kamp mot nye reaksjonære framstøt som sikkert vil komme fra ledelsens side.

Men det er ytterst viktig at sjøl en sa beskjeden spire til et idrettsfrontarbeid helt fra begynnelsen av tar opp og bygger på massenes spontane krav. Det var de menige arbeider-idrettsfolk som i 20- og 30-åra holdt fast ved klassegrunnlaget for AIF, og så lenge de hadde støtte av et revolusjonært kommunistparti med en korrekt oppfatning av meningen blant massene, var deres linje uangripelig. Først da det lyktes å skille massene fra deres organiserte fortropp, partiet, kunne de sosialdemokratiske agentene vinne fram med sin borgerlige »forsoningspolitikk».

MASSEIDRETT I KINA

Mange har sett seg lei på »stjernedyrkelsen» i norsk idrett. Stjerneidretten subsidieres og hjelpes fram, mens den folkelige masseidretten strir med svære problemer. Det som fremmes er strebermentalitet og individualisme – istedenfor samhold og solidaritet.

I Kina blir det lagt vekt på at hele folket skal dras med i idrettsaktiviteter og de dyktige skal hjelpe de mindre dyktige.

Idretten i Kina drives etter to grunnprinsipper som er oppsummert av Mao Tsetung: »Frem fysisk kultur og bygg opp folkets helse», og »vår utdannelsespolitikk må sette alle som får en utdanning i stand til å utvikle seg moralsk, intellektuelt og fysisk, og bli arbeidere som er i besittelse av både sosialistisk bevissthet og kultur.»

Den følgende artikkelen, som er hentet fra *Peking Review* nr. 14, 1972, viser en del av hvordan disse prinsippene settes ut i livet i Kina i dag. —Red.

FYSISK TRENING PÅ EN MIDDELSKOLE

»Byen-rundt-løpet» går i februar og er et tradisjonelt masseidrettsarrangement i forbindelse med vårfestivalen i hovedstaden. »Pekings middelskole nr. 26» hadde flest deltakere. Mange gjorde en god innsats, og jentelaget deres plasserte seg som nr. 5. Før dette, hadde mer enn 100 gutter og jenter på skolen dannet over 20 lag for å delta i skoleterrengløpet som ble arrangert av byens Chungwei-distrikt. Et av jentelagene vant mesterskapet, mens tre andre ble nr. 4, 6 og 8. Guttelagene ble nr. 2, 3, 8 og 10. Vi ville vite

hva som lå bak disse suksessene, som høstet stort bifall, og avla et besøk på skolen.

Da vi kom kl. 7 om morgenen, så vi omtrent 500 elever som trente på idrettsplassen – noen drev med spydkast, diskos, granatkasting og andre øvelser, noen løp, hoppet høyde, lengde – og noen drev med ballspill.

Kl. 7.30 samla elevene seg til gymnastikk, etter musikk fra radioen. Timene begynte kl.8. Mellom kl.8 og 16 var det over et dusin klasser som hadde treningstimer på idrettsplassen. I lunsj-pausen og etter kl.16, spilte elevene ball eller holdt på med andre aktiviteter. Ungdommene var så ivrige i ballspill, at de samlet seg på banen til og med på søndager.

»Middelskole nr. 26» har 3070 gutter og jenter fordelt på 54 klasser. Skolen har 5 heltids- og tre deltidsansatte idrettslærere

Vi yter vårt beste for å gjøre de idretter som gir forholdsvis god trening tilgjengelig for alle.

og gode idrettsanlegg; 9 basketballbaner, en volleyballbane og 10 bordtennisbord. Utenom skolelag i fotball, basket og volleyball, bordtennis og orientering, har mange klasser sine egne lag.

Hvordan organisere trening for så mange? Hvilken ideologi må lede aktivitetene? Hvilke resultater er oppnådd i masseidretten? Og hvilken sammenheng er det mellom moralsk, intellektuell og fysisk utvikling? Svar på disse spørsmålene fikk vi av en idrettslærer vi intervjuet.

Under kulturrevolusjonen forsto vi at også når det gjelder fysisk trening er spørsmålet »for hvem?». Siden formålet er å bygge opp folkets helse, må vi legge vekt på masseidretten. Det er galt å trene bare noen få »stjerner», det er vår plikt å få flertallet av elevene interessert i fysisk trening, og delta aktivt i idrett.

For det første gjør vi vårt beste for å gjøre de idretter som gir forholdsvis god trening tilgjengelig for alle – uten å kreve noe spesielt talent – som løp, tautrekking, tauhopping og granatkasting. Vi har satt i gang et stafettløp, hvor deltakerne løper fram og tilbake på en 60 m lang strekning. Med 20–30 på laget, kan 40–60 delta i hvert løp. Alle kan løpe, så om vi lager bra arrangementer, er alle villige til å delta. Tautrekking gir også god trening. Med 20 på hver side, kan 40 delta i hver omgang.

For det andre passer vi på å bruke mesterskapene til å få opp interessen for den daglige treningen. Det er naturlig at det er et oppsving i masseaktiviteten foran et mesterskap. Men før konsentrerte vi oss bare for å oppnå gode resultater, og la mindre vekt på den daglige treningen. Resultatet var at elevene begynte å trene bare noen dager før konkurransen, og slappet av igjen når den var over. Nå er det viktigste å få alle til å delta. I tida før et mesterskap må alle klasser holde treningsstevner for å ta ut representanter. Dette gjør det nødvendig å begynne treningen 2–3 måneder på forhand. Resultatet er mange små konkurranser før mesterskapet, og i dem har over 90 % av elevene deltatt.

For å få flere studenter interessert i orientering, har vi arrangementer som nøyaktig følger konkurransereglene. Siden plasseringene avhenger av det totale antall poeng et lag får, og et lag kan bare ha et bestemt antall deltakere, gir vi poeng til alle som konkurrerer, i samsvar med reglene, men et poengs forskjell for hver plassering. På denne maten blir alle oppmuntret til å gjøre en

innsats for laget. Når vi forbereder og arrangerer mesterskapene har vi gått fra den gamle praksisen med å la noen jobbe mens de andre ser på. Nå mobiliserer vi alle som ikke konkurrerer til å gjøre forskjellig arbeid – til å være dommere og tidtakere – og vi får lærerne til å forklare dem reglene på forhånd. Dette gjør dem mer ivrig til å lære reglene. Slik trener vi opp stadig flere, og flere elever blir interessert i mesterskapene.

Det er vanlig med kamper i forskjellige slags ballspill – mellom klasser, og mellom lærere og elever. I tillegg til mesterskapene hver vår og høst, konkurrerer ofte skolelagene i større skoleturneringer. Den økte idrettsinteressen blant elevene ansporer dem også til å heve nivået. På elevenes oppfordring gir vi dem instruksjon i forskjellige idrettsgrener – i idrettstimene og treningstimene morgen og kveld. Vi lar dem gå gjennom et hardt grunn treningsprogram. De klassene som gjorde det dårlig i det foregående mesterskapet, er mest ivrige etter å forbedre seg, og etter hardt trening gjør de det ofte bedre i neste stevne. De andre klassene er heller ikke tilfreds med tidligere suksesser, men er innstilt på fortsatt framgang. Med slike vennskapelige tevlinger på dagsordenen, er vi sikret jevn framgang – for laget og den enkelte.

Lovende studenter blir sendt i grupper til »Fritidsskolen for idrett og fysisk kultur» ved Peking Gymnasium for kortere eller lengre spesialtrening. Ved at de blir bedre, utgjør de en kraft som kan bidra til å fremme idretten på skolen var.

Vi skyr ingen anstrengelser for å fremme god sportsånd blant studentene – det blir ofte propagandert for dette på skolen. Likedan blir sportsaktiviteten brukt til å lære elevene å beherske forholdet mellom fysisk trening og studier, og mellom fysisk og moralsk utvikling. Nylig holdt vi et møte der studenter med tillitsverv i klassene sammen med sportsutøvere diskuterte hvordan en skulle behandle dette forholdet. Deres syn ble offentliggjort gjennom høytalere og på veggaviser, og ble mottatt med stor interesse av alle elevene.

Vi oppmuntrer alltid studentene til sjøl å reparere og lage sportsutstyr. Da bordtennis ble voldsomt populært, og vi ikke hadde bord nok, ba vi elevene bygge bord av murstein og sement ute. Og når bordene må repareres, gjør de det alltid sjøl. Dette hjelper dem til å utvikle vanen med å ta vare på offentlig eiendom,

og til å ta del i fysisk arbeid. Ettersom fler og fler studenter deltar i idrett, har de gjennomsnittlig blitt høyere og tyngre, og de er friskere og har bedre kondisjon etter en tids trening. Særlig er jentene blitt i bedre fysisk form. Elevene er mer energiske, og viser bedre disiplin og større interesse for skolearbeidet.

Som avslutning sa læreren: Vi er nå stadig mer klar over den nytte vi har av å fremme masseidretten. Formann Maos ord: »For oss er hevning av nivået basert på popularisering, mens popularisering er ledet av høyning av nivaet», har gitt oss riktig orientering. Det er mange mangler i vårt arbeid, og vi må fremdeles arbeide hardt for å fremme fysisk kultur og idrett blant massene.

PEKING FRITIDSSKOLE FOR IDRETT OG KULTUR

Det var søndag morgen. Idrettsbanene var badet i vårsol, og fylt av hundrevis av idrettsungdommer som trente under oppsyn av en trener. På banen trente noen på start og innsjutt, og noen gjorde klar hinderne. Basketballspillerne trente på skudd, volleyballspillere og fotballspillere øvde inn forskjellige skudd på mål. På en sementring gikk noen på spesiallagde rulleskøyter.

I gymnastikksalen drev små jenter med frie øvelser, akkompagnert av pianomusikk — gutter turnte på mattene, andre brukte sverd og spyd og trente på tradisjonell kinesisk *wushu*. I bordtennishallen trente unge spillere, noen knapt høyere enn bordet, med dyktighet og utvekslet harde dueller. Overalt var det humørfylte ungdommer som trente konsentrert. Lederne var gemytlige, men likevel alvorlige, ga råd eller viste øvelsene for elevene.

Slik var de livlige scenene vi så under vårt besøk på Peking fritidsskole for idrett og kultur. Mellomstor, men likevel godt utstyrt har den mer enn 50 utdannede trenere, noen av dem er kjente idrettsmenn. Det er nå over 1000 elever mellom 7 og 16 år som får spesialtrening i basketball, volleyball, fotball, orientering, gymnastikk, *wushu* (kinesisk boksing), skøyter og vannsport. For at det ikke skal gå ut over studiene deres, trener de etter skoletid, fra 16.30 til 18.30 på hverdager og søndager. De kommer til idrettsskolen tre eller fire dager i uka og får gjennomsnittlig to timers trening hver gang. Målet her er å fremme masseaktivitetene på skolene, og å trene framtidige toppidrettsfolk. En tredeling av

treningen som skolen gjennomfører, bygger på prinsippet om å heve nivået ved å gjøre idretten tilgjengelig for alle. Det første er å sende idrettsskolens trenere til de forskjellige skolene for å organisere treningen der. Dette kalles å etablere treningssentra, som blir drevet for kortere eller lengre tid. I andre tilfeller bare hjelper de de lokale idrettslærerne i disse treningssentra med å gi elevene spesialtrening. På denne måten fremmer en sportsaktiviteten på skolene, samtidig som en legger merke til lovende gutter og jenter.

Det andre er å drive kortvarige kurs med utvalgte ideologisk og fysisk sterke elever fra forskjellige skoler, som har grunnleggende kunnskaper i forskjellige sportsgrener. Tre til fire måneder på et slikt kurs, får disse til å forbedre seg teknisk og kondisjonsmessig.

Den tredje slags trening er for de beste. De fortsetter å trene et år til på såkalt langtids-trening hvor de får mer veiledning. De

En veteran hjelper unge bordtennisspillere.

fleste elevene fra høyere skoler som har fått denne treninga, vil danne kjernen for å fremme idretten blant massene, og noen blir sendt til høyere utdannelseinstitusjoner for idrett — for videre trening.

Som andre skoler i det nye Kina, krever Peking fritidsskole for idrett og kultur av elevene at de vokser opp til arbeidere med bade sosialistisk bevissthet og kultur. Derfor legges det ikke bare vekt på ungdommens fysiske utvikling, men like mye på den moralske og intellektuelle. Ved å opprettholde kontakten mellom foreldre og lærere, tar idrettslederne sin del av elevenes ideologiske opplæring. Ofte er trenerne bestevenner med elevene, som er villige til å si sin mening for å nå et best mulig resultat.

For at det ikke skal gå ut over skolearbeidet, passer idretts-skolen på at ungdommen får rimelige treningsdoser. Ettersom elevene på høyere skoler har mer å gjøre enn på barneskolene, trener de noe mindre. Fakta viser at etter å ha gått på idrettsskolene, har elevene forbedret seg både fysisk og ideologisk, og de har også hatt en generell framgang i studiene.

I den første timen på skolen pleier trenerne å fortelle om bedriftene til kjente idrettsmenn. Historien om den kjente bordtennisspilleren Chuang Tse-Tung som underkastet seg hard trening og vant verdensmesterskapet i single tre år på rad, og høydehopperen Ni Chih-Chin som satte verdensrekord i høyde, imponerer elevene, og får dem til å forstå at trening og det å sette rekorder er å vinne ære for folket og ikke for personlig vinning. De blir klar over at de trener for revolusjonen, og kan tale større anstrengelser enn før i arbeidet med å realisere sine idealer.

På søndager og helligdager tar idrettsskolen ofte elevene med til fabrikker eller til landsbyer utenfor hovedstaden, for å holde oppvisninger eller for å delta i fysisk arbeid. Dette gir dem sjanse til å holde nær kontakt med det arbeidende folket og til å høre gamle arbeidere og fattige bønder fortelle om hvordan de led i det gamle samfunnet og hvor lykkelige de er i det nye. Alle disse effektive metodene lærer elevene til å forstå begrepet — å tjene folket. På den daglige treningen oppmuntrer skolen til gjensidig hjelp og samhold. Lederne diskuterer med ungdommene — det å mestre de grunnleggende øvelsene og taktikken, og hjelper alle til å komme over vanskelighetene og heve nivået. Ved å lære av

hverandre, og undervise hverandre, har de utviklet en kollektiv arbeidsstil.

I fjor hadde idrettsskolene 32 langvarige kurs med 528 elever og 210 kortere kurs med 4800 elever, og den etablerte treningssentra ved over 200 skoler i byer og tilgrensende områder. Etter kurset blir alle elevene idrettsaktivister på sine egne skoler. Tsaochang barneskole, hvor forholdene og utstyret er under gjennomsnittet, har aktivisert de 600 elevene sine til tross for at den har bare en idrettslærer. Ved felles anstrengelser fra idrettslæreren og trenere fra idrettsskolen, har bordtennis slått rot og blomstrer der. Etter å ha etablert et idrettssenter på skolen kommer idrettstrenerne tre ganger i uka for å demonstrere spillet og forklare hovedreglene. Elevene der har treningstimer to ganger i uka, en er viet bordtennis. Nå kan praktisk talt alle elevene spillet, og alle klassene, unntatt første, har deltatt i skoleturneringer.

Mange lovende spillere er blitt oppdaget og sendt på kortere eller lengre kurs for videre trening. Når de kommer tilbake til skolene fungerer de som »smålærere» for skolekameratene sine. På skolelaget konkurrerer de ofte med andre treningssentra, og har vennskapskamper med lag fra fabrikkene i nærheten. Med mange gode spillere på laget var det ingen overraskelse at en av jentene fra Tsaochang vant mesterskapet for barneskolene i fjor.

Tsaochang-skolen har også et *wushu*-lag med 30 medlemmer, alle er trent opp av skolekamerater som har fått undervisning på idrettsskolen. Det er mange lignende eksempler på at elever lærer videre det de kan fra spesialtreningen.

Idrettsskolen i Peking, som ble grunnlagt i 1958, og utviklet under kulturrevolusjonen, er nå klarere enn noen gang på spørsmålet om »hvem den skal tjene».

Fra forretningen i Teatergata.

Dette heftet er ett i en serie revolusjonære hefter som Forlaget Oktober gir ut, for å utvikle diskusjonen og høyne det politiske nivået i den progressive bevegelsen i Norge. Hvis du skriver til oss, kan du få tilsendt oversikt over de bøkene, platene, plakatene og heftene vi selger. Har du anledning til det, bør du også besøke en av våre 4 butikker:

Oslo: Teatergt. 13, Toftesgt. 68

Bergen: Nygårdsvn. 45

Trondheim: Innherredsvn. 23

Vil du skrive til oss, er adressa

Boks 8379

Hammersborg

Oslo 1